

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The mind in the courtroom: on forensic mental health reports in judicial decision-making about guilt and sentencing in the Netherlands

Es, R.M.S. van

Citation

Es, R. M. S. van. (2023, November 9). *The mind in the courtroom: on forensic mental health reports in judicial decision-making about guilt and sentencing in the Netherlands*. Meijers-reeks. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3656541>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3656541>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

References

- Albonetti, C. A. (1991). An integration of theories to explain judicial discretion. *Social Problems*, 38(2), 247-266. <https://doi.org/10.2307/800532>.
- Allen, C. H., Vold, K., Felsen, G., Blumenthal-Barby, J. S., & Aharoni, E. (2019). Reconciling the opposing effects of neurobiological evidence on criminal sentencing judgments. *PLOS ONE*, 14(1), e0210584. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210584>
- American Psychiatric Association. (1987). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-III-R*. American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM-IV-TR*. American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5®)*. American Psychiatric Association.
- Angermeyer, M. C., & Dietrich, S. (2006). Public beliefs about and attitudes towards people with mental illness: A review of population studies. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 113(3), 163-179. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.2005.00699.x>
- Anwar, S., Långström, N., Grann, M., & Fazel, S. (2011). Is arson the crime most strongly associated with psychosis? A national case-control study of arson risk in schizophrenia and other psychoses. *Schizophrenia bulletin*, 37(3), 580-586. <https://doi.org/10.1093/schbul/sbp098>
- Aono, D., Yaffe, G., & Kober, H. (2019). Neuroscientific evidence in the courtroom: A review. *Cognitive Research: Principles and Implications*, 4, 40. <https://doi.org/10.1186/s41235-019-0179-y>
- Appelman, J., Dirkzwager, A., & van der Laan, P. (2021). *Kenmerken van justitiabelen: Een systematisch literatuuronderzoek*. Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving.
- Aspinwall, L. G., Brown, T. R., & Tabery, J. (2012). The double-edged sword: Does biomechanism increase or decrease judges' sentencing of psychopaths? *Science*, 337(6096), 846-849. <https://doi.org/10.1126/science.1219569>
- Atzmüller, C., & Steiner, P. (2010). Experimental vignette studies in survey research. *Methodology: European Journal of Research Methods for The Behavioral and Social Sciences*, 6(3), 128-138. <https://doi.org/10.1027/1614-2241/a000014>
- Barnett, M. E., Brodsky, S. L., & Davis, C. M. (2004). When mitigation evidence makes a difference: Effects of psychological mitigating evidence on sentencing decisions in capital trials. *Behavioral Sciences & the Law*, 22(6), 751-770. <https://doi.org/10.1002/bsl.591>
- Barnett, M. E., Brodsky, S. L., & Price, J. R. (2007). Differential impact of mitigating evidence in capital case sentencing. *Journal of Forensic Psychology Practice*, 7(1), 39-45. https://doi.org/10.1300/J158v07n01_04

- Bergen, N., & Labonté, R. (2020). "Everything is perfect, and we have no problems": Detecting and limiting social desirability bias in qualitative research. *Qualitative Health Research*, 30(5), 783-792. <https://doi.org/10.1177/1049732319889354>
- Berryessa, C. M. (2018). The effects of psychiatric and "biological" labels on lay sentencing and punishment decisions. *Journal of Experimental Criminology*, 14(2), 241-256. <https://doi.org/10.1007/s11292-018-9322-x>
- Berryessa, C. M., & Wohlstetter, B. (2019). The psychopathic "label" and effects on punishment outcomes: A meta-analysis. *Law and Human Behavior*, 43(1), 9-25. <https://doi.org/10.1037/lhb0000317>
- Berthet, V. (2022). The impact of cognitive biases on professionals' decision-making: A review of four occupational areas. *Frontiers in Psychology*, 12, 802439. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.802439>
- Beukers, M. (2011). Weigeren en ontkennen bij de rapportage pro justitia een probleem? *Sancties*, 5, 278-292.
- Beukers, M. (2017). *Over de grenzen van de stoornis: The mental disorder in criminal law* [Dissertation Erasmus Universiteit Rotterdam].
- Blais, J. (2015). Preventative detention decisions: Reliance on expert assessments and evidence of partisan allegiance within the Canadian context. *Behavioral Sciences & the Law*, 33(1), 74-91. <https://doi.org/10.1002/bsl.2155>
- Blais, J., & Forth, A. E. (2014). Potential labeling effects: Influence of psychopathy diagnosis, defendant age, and defendant gender on mock jurors' decisions. *Psychology, Crime & Law*, 20(2), 116-134. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2012.749473>
- Bodenhausen, G., & Lichtenstein, M. (1987). Social stereotypes and information-processing strategies: The impact of task complexity. *Journal of personality and social psychology*, 2(5), 871-880. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.5.871>
- Bonta, J., Blais, J., & Wilson, H. A. (2014). A theoretically informed meta-analysis of the risk for general and violent recidivism for mentally disordered offenders. *Aggression and Violent Behavior*, 19(3), 278-287. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.04.014>
- Bontrager, S., Barrick, K., & Stupi, E. (2013). Gender and sentencing: A meta-analysis of contemporary research. *The Journal of Gender, Race, and Justice*, 16(2), 349-372.
- Boonekamp, J., Barendregt, M., Spaans, M., De Beurs, E., & Rinne, T. (2008). Hoe gebruikt de rechtbank de PBC-rapportage? Een onderzoek naar PBC-rapporten van 2000-2005. *Sancties*, 5, 294-303.
- Bordel, S., Guingouain, G., & Somat, A. (2006). Objective and subjective responsibility in a judicial context. *Swiss Journal of Psychology*, 65(4), 227-235. <https://doi.org/10.1024/1421-0185.65.4.227>
- Bosma, A., & Buisman, S. S. (2018). Inleiding: Evidence-based onderzoek in wetgeving en rechtspraak. In A. Bosma & S. S. Buisman (Eds.), *Methoden van onderzoek in het strafrecht, de criminologie en de victimologie* (pp. 1-19). Kluwer.
- Boyatzis, R. E. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. Sage Publications Inc.
- Boyle, J. A. (2016). *Expert testimony and substance-themed mitigation in capital case sentencing* [Dissertation the University of Alabama].
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

- Burrows, M., & Reid, W. H. (2011). Psychiatric aspects of criminal responsibility: Insanity and mitigation. *Journal of Psychiatric Practice*, 17(6), 429-431. <https://doi.org/10.1097/01.pra.0000407967.80345.ac>
- Callahan, L. A., Steadman, H. J., McGreevy, M. A., & Robbins, P. C. (1991). The volume and characteristics of insanity defense pleas: An eight-state study. *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law Online*, 19(4), 331-338.
- Cappon, L., & Vander Laenen, F. (2013). Mental health in juvenile judges' decision-making: Review of literature. *International Journal of Law and Psychiatry*, 36(1), 65-72. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2012.11.010>
- Cassani, J. C. (2020). A primer on the civil trial of a sexually violent predator. *San Diego Law Review*, 37, 1057-1111.
- Charman, S., Douglass, A. B., & Mook, A. (2019). Cognitive bias in legal decision making. In N. Brewer & A. B. Douglass (Eds.), *Psychological Science and the Law* (pp. 30-53). The Guildford Press.
- Claessen, J., & de Vocht, D. (2012). Straf naar mate van schuld? *Delikt en Delinkwent*, 42(7), 652-674.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Erlbaum.
- Collard, S., & van Teijlingen, E. R. (2016). Internet-based focus groups: New approaches to an 'old' research method. *Health Prospect*, 15(3), 4-7. <https://doi.org/10.3126/hprospect.v15i3.16327>
- Corrigan, P. W., Markowitz, F. E., Watson, A., Rowan, D., & Kubiak, M. A. (2003). An attribution model of public discrimination towards persons with mental illness. *Journal of Health and Social Behavior*, 44(2), 162-179. <https://doi.org/10.2307/1519806>.
- Cox, J., DeMatteo, D. S., & Foster, E. E. (2010). The effect of the psychopathy checklist – revised in capital cases: Mock jurors' responses to the label of psychopathy. *Behavioral Sciences & the Law*, 28(6), 878-891. <https://doi.org/10.1002/bsl.958>
- Crabtree, B., & Miller, W. (1999). A template approach to text analysis: Developing and using codebooks. In B. Crabtree & W. Miller (Eds.), *Doing qualitative research* (pp. 163-177). Sage.
- Crombag, H. F. M., van Koppen, P. J., & Wagenaar, W. A. (2005). *Dubieuze zaken: De psychologie van strafrechtelijk bewijs*. Amsterdam: Contact.
- Croskerry, P., Singhal, G., & Mamede, S. (2013). Cognitive debiasing 2: Impediments to and strategies for change. *BMJ Quality & Safety*, 22 (Suppl 2), ii65-ii70. <https://doi.org/10.1136/bmjqs-2012-001713>
- Dalhuisen, L. (2013). *Gradaties in toerekeningsvatbaarheid: Vergelijking tussen het huidige stelsel met vijf gradaties en het voorstel drie gradaties van toerekeningsvatbaarheid*. Wolf Productions.
- De Hullu, J. (2021). *Materieel strafrecht*. Wolters Kluwer.
- De Keijser, J. W. (2000). *Punishment and purpose: From moral theory to punishment in action* [Dissertation Universiteit Leiden].
- De Keijser, J. W. (2011). Never mind the pain, it's a measure! Justifying measures as part of the Dutch bifurcated system of sanctions. In M. Tonry (Ed.), *Retributivism has a past: Has it a future?* (pp. 188-213). Oxford University Press.

- De Keijser, J. W., & van Koppen, P. J. (2004). Compensatoir straffen: Over de relatie tussen bewijs, overtuiging en straf. In J. W. de Keijser & H. Elffers (Eds.), *Het maatschappelijk oordeel van de rechter: De wisselwerking tussen rechter en samenleving* (pp. 133-183). Boom.
- De Keijser, J. W., & van Koppen, P. J. (2007). Paradoxes of proof and punishment: Psychological pitfalls in judicial decision making. *Legal and Criminological Psychology*, 12(2), 189-205. <https://doi.org/10.1348/135532506x118721>
- De Kogel, C.H., van der Ree, J.J., & Burger, A.M. (2021). *Artikel 2.3 Wet forensische zorg in de praktijk: Toepassing en ervaringen van ketenpartners in de eerste anderhalf jaar na inwerkingtreding*. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
- De Kogel, C. H., & Westgeest, E. J. M. C. (2016). Neuroscientific and behavioral genetic information in criminal cases in the Netherlands. *Journal of Law and the Biosciences*, 2(3), 580-605. <https://doi.org/10.1093/jlb%2Flsv024>.
- De Ruiter, C. (2010). Gedragskundige rapportage bij een ontkennende verdachte: Niet zo onschuldig als het lijkt. *GZ-Psychologie*, 5, 20-26.
- Dhami, M. K., & Belton, I. K. (2017). On getting inside the judge's mind. *Translational Issues in Psychological Science*, 3(2), 214-226. <https://doi.org/10.1037/tps0000115>
- Dienst Justitiële Inrichtingen. (2021). *Forensische Zorg*. Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Dirkzwager, A. J. E., Verheij, R., Nieuwbeerta, P., & Groenewegen, P. (2021). Mental and physical health problems before and after detention: A matched cohort study. *The Lancet Regional Health – Europe*, 8, 100154. <https://doi.org/10.1016/j.lanepe.2021.100154>
- Dorn, T., Ceelen, M., Buster, M., Stirbu, I., Donker, G., & Das, K. (2014). Mental health and health-care use of detainees in police custody. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 26, 24-28. <https://doi.org/10.1016/j.jflm.2014.06.005>
- Dos Santos Marques, I. C., Theiss, L. M., Johnson, C. Y., McLin, E., Ruf, B. A., Vickers, S. M., Fouad, M. N., Scarinci, I. C., & Chu, D. I. (2021). Implementation of virtual focus groups for qualitative data collection in a global pandemic. *The American Journal of Surgery*, 221(5), 918-922. <https://doi.org/10.1016/j.amjsurg.2020.10.009>
- Douglas, K. S., Hart, S. D., Webster, C. D., Belfrage, H., Guy, L. S., & Wilson, C. M. (2014). Historical-Clinical-Risk Management-20, Version 3 (HCR-20V3): Development and overview. *International Journal of Forensic Mental Health*, 13(2), 93-108. <https://doi.org/10.1080/14999013.2014.906519>
- Dror, I. E., Charlton, D., & Péron, A. E. (2006). Contextual information renders experts vulnerable to making erroneous identifications. *Forensic Science International*, 156(1), 74-78. <https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2005.10.017>
- Dror, I.E., Thompson, W.C., Meissner, C.A., Kornfield, I., Krane, D., Saks, M., Risinger, M. (2015). Context management toolbox: A linear sequential unmasking (LSU) approach for minimizing cognitive bias in forensic decision making. *Journal of Forensic Sciences*, 60(4), 1111-1112. <http://dx.doi.org/10.1111/1556-4029.12805>
- Dubelaar, M. (2014). Algemene karakteristieken van het Nederlandse wettelijke bewijsstelsel. In *Betrouwbaar getuigenbewijs: Totstandkoming en waardering van strafrechtelijke getuigenverklaringen in perspectief* (pp. 197-216). Universiteit Leiden.
- Edberg, H., Chen, Q., Andiné, P., Larsson, H., & Hirvikoski, T. (2022). Crimes and sentences in individuals with intellectual disability in a forensic psychiatric

- context: A register-based study. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 31, e2, Article e2. <https://doi.org/10.1017/S2045796021000718>
- Edens, J. F., Colwell, L. H., Desforges, D. M., & Fernandez, K. (2005). The impact of mental health evidence on support for capital punishment: Are defendants labeled psychopathic considered more deserving of death? *Behavioral Sciences & the Law*, 23(5), 603-625. <https://doi.org/10.1002/bsl.660>
- Edens, J. F., Desforges, D. M., Fernandez, K., & Palac, C. A. (2004). Effects of psychopathy and violence risk testimony on mock juror perceptions of dangerousness in a capital murder trial. *Psychology, Crime & Law*, 10(4), 393-412. <https://doi.org/10.1080/10683160310001629274>
- Epstein, S. (1994). Integration of the cognitive and the psychodynamic unconscious. *American Psychologist*, 49(8), 709-724. <https://doi.org/10.1037//0003-066X.49.8.709>
- Exner, J. E., & Erdberg, P. (2003). *The Rorschach, basic foundations and principles of Interpretation*. Wiley.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175-191.
- Favril, L., & Dirkzwager, A. (2019). De psychische gezondheid van gedetineerden in België en Nederland: Een systematisch overzicht. *Tijdschrift voor Criminologie*, 61(1), 5-33. <https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2019061001001>
- Fazel, S., & Danesh, J. (2002). Serious mental disorder in 23000 prisoners: A systematic review of 62 surveys. *Lancet*, 359(9306), 545-550. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(02\)07740-1](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(02)07740-1)
- Fazel, S., Gulati, G., Linsell, L., Geddes, J., & Grann, M. (2009). Schizophrenia and violence: Systematic review and meta-Analysis. *PLoS medicine*, 6, e1000120. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000120>
- Fazel, S., Hayes, A. J., Bartellas, K., Clerici, M., & Trestman, R. (2016). The mental health of prisoners: A review of prevalence, adverse outcomes and interventions. *The Lancet*, 3(9), 871-881. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(16\)30142-0](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(16)30142-0)
- Fereday, J., & Muir-Cochrane, E. (2006). Demonstrating rigor using thematic analysis: A hybrid approach of inductive and deductive coding and theme development. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(1), 80-92. <https://doi.org/10.1177%2F160940690600500107>
- Finch, H., & Lewis, J. (2003). Focus groups. In J. Ritchie & J. Lewis (Eds.), *Qualitative research in practice: A guide for social science students and researchers* (pp. 170-198). Sage.
- Fine, C., & Kennett, J. (2004). Mental impairment, moral understanding and criminal responsibility: Psychopathy and the purposes of punishment. *International Journal of Law and Psychiatry*, 27(5), 425-443. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2004.06.005>
- Finkel, N. J., Shaw, R., Bercaw, S., & Kock, J. (1985). Insanity defenses: From the jurors' perspective. *Law and Psychology Review*, 9, 77-92.
- Finkelstein, R., & Bastounis, M. (2009). The effect of the deliberation process and jurors' prior legal knowledge on the sentence: The role of psychological expertise and crime scene photo. *Behavioral Sciences & the Law*, 28(3), 426-441. <https://doi.org/10.1002/bsl.914>

- Fischhoff, B. (1975). Hindsight ? foresight: The effect of outcome knowledge on judgment under uncertainty. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 1, 288-299. <https://doi.org/10.1136/qhc.12.4.304>
- Fisher, T. (2011). Constitutionalism and the criminal law: Rethinking criminal trial bifurcation. *University of Toronto Law Journal*, 61(4), 811-843. <https://doi.org/10.3138/utlj.61.4.811>
- Fuller Torrey, E., Kennard, A. D., Eslinger, D., Lamb, R., & Pavie, J. (2010). *More mentally ill persons are in jails and prisons than hospitals: A survey of the States*. Treatment Advocacy Center.
- Fuss, J., Dressing, H., & Briken, P. (2015). Neurogenetic evidence in the courtroom: A randomised controlled trial with German judges. *Journal of Medical Genetics*, 52(11), 730-737. <https://doi.org/10.1136/jmedgenet-2015-103284>
- Garcia, J. L., Johnson, A. J., Carlucci, M. E., & Grover, R. L. (2020). The impact of mental health diagnoses on perceptions of risk of criminality. *International Journal of Social Psychiatry*, 66(4), 397-410. <https://doi.org/10.1177/0020764020913322>
- Garvey, S. P. (1998). Aggravation and mitigation in capital cases: What do jurors think? *Columbia Law Review*, 98(6), 1538-1576. <https://doi.org/10.2307/1123305>
- Geijsen, K., Kop, N., & De Ruiter, C. (2018). Screening for intellectual disability in Dutch police suspects. *Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*, 15(2), 200-214. <https://doi.org/10.1002/jip.1502>
- Glancy, G. D., Ash, P., Bath, E. P., Buchanan, A., Fedoroff, P., Frierson, R. L., Harris, V. L., Hatters Friedman, S. J., Hauser, M. J., Knoll, J., Norko, M., Pinals, D., Price, M., Recupero, P., Scott, C. L., & Zonana, H. V. (2015). AAPL Practice Guideline for the Forensic Assessment. *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law Online*, 43(2 Supplement), S3-S53. http://jaapl.org/content/jaapl/43/2_Supplement/S3.full.pdf
- Goldberg, A. E. (2022). *Blaming the addicted brain: Building bridges between criminal law and neuroscientific perspectives on addiction*. Eleven International Publishing.
- Goodman-Delahunty, J., & Sporer, S. (2010). Unconscious influences in sentencing decisions: A research review of psychological sources of disparity. *Australian Journal of Forensic Sciences*, 42, 19-36. <https://doi.org/10.1080/00450610903391440>
- Gröning, L., Haukvik, U. K., Meynen, G., & Radovic, S. (2020). Constructing criminal insanity: The roles of legislators, judges and experts in Norway, Sweden and the Netherlands. *New Journal of European Criminal Law*, 11(3), 390-410. <https://doi.org/10.1177/2032284420950485>
- Grossi, L. M., & Green, D. (2017). An international perspective on criminal responsibility and mental illness. *Practice Innovations*, 2(1), 2-12. <https://doi.org/10.1037/pri0000037>
- Gunnell, J., & Ceci, S. (2010). When emotionality trumps reason: A study of individual processing style and juror bias. *Behavioral Sciences & the Law*, 28(6), 850-877. <https://doi.org/10.1002/bsl.939>
- Gurley, J. R., & Marcus, D. K. (2008). The effects of neuroimaging and brain injury on insanity defenses. *Behavioral Sciences & the Law*, 26(1), 85-97. <https://doi.org/10.1002/bsl.797>

- Hare, R. D., Clark, D., Grann, M., & Thornton, D. (2000). Psychopathy and the predictive validity of the PCL-R: An international perspective. *Behavioral Sciences & the Law*, 18(5), 623-645. [https://doi.org/10.1002/1099-0798\(200010\)18:5<623::AID-BSL409>3.0.CO;2-W](https://doi.org/10.1002/1099-0798(200010)18:5<623::AID-BSL409>3.0.CO;2-W)
- Hart, H. L. A. (2008). *Punishment and responsibility: Essays in the philosophy of law* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Harte, J. M., van den Berg, W. M. C., & Stroobach, C. (2005). De invloed van klinische Pro Justitia rapportage op de rechter. *Nederlands Juristenblad*, 27, 1391-1396.
- Heilbrun, K. (2006). *Principles of forensic mental health assessment* (Vol. 12). Springer Science & Business Media.
- Higgins, J. P., & Green, S. (2008). *Cochrane handbook for systematic reviews of interventions*. John Wiley & Sons Ltd.
- Hinkle, A. L., Smeltzer, D. J., Allen, C. A., & King, G. D. (1983). The judgments of college students and jurors concerning sanity and guilt of an alleged murderer. *The Journal of Social Psychology*, 120(2), 253-257. <https://doi.org/10.1080/00224545.1983.9713219>
- Hughes, R., & Huby, M. (2004). The construction and interpretation of vignettes in social research. *Social Work and Social Sciences Review*, 11(1), 36-51. <https://doi.org/10.1921/17466105.11.1.36>
- Hummelen, J. W. (2021). Herziening Richtlijn psychiatrisch onderzoek en rapportage in strafzaken: Nieuwe ronde, nieuwe kansen. *Expertise en Recht*, 3, 103-104.
- Hummelen, J. W., & Aben, D. (2015). Functionele diagnostiek in plaats van een advies aangaande toerekeningsvatbaarheid. *Expertise en Recht*, 5, 164-175.
- Hummelen, J. W., & van der Wolf, M. J. F. (2018). Het gedragskundig onderzoek pro Justitia. In J. W. Hummelen, R. J. Verkes, & M. J. F. van der Wolf (Eds.), *Forensische psychiatrie en de rechtspraak* (pp. 245-268). De Tijdstroom.
- Jankovic, M., Masthoff, E., Spreen, M., de Loeff, P., & Bogaerts, S. (2021). A latent class analysis of forensic psychiatric patients in relation to risk and protective factors. *Frontiers in Psychology*, 12, 695354. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.695354>
- Johnson, B. D., van Wingerden, S. G. W., & Nieuwbeerta, P. (2010). Sentencing homicide offenders in the Netherlands: Offender, victim, and situational influences in criminal punishment. *Criminology*, 48(4), 981-1018. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2010.00210.x>
- Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A. J., & Turner, L. A. (2007). Toward a definition of mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(2), 112-133. <https://doi.org/10.1177/1558689806298224>
- Jongeneel, H. (2017). Niet meewerken aan tbs-onderzoek kan verkeerd uitpakken. *Advocatenblad*. <https://www.advocatenblad.nl/2017/10/13/meewerken-aan-tbs-onderzoek-verkeerd-uitpakken/>
- Kahneman, D., Sibony, O., & Sunstein, C. R. (2021). *Noise: A flaw in human judgment*. Hachette.
- Kalven, H., & Zeisel, H. (1966). *The American jury*. Little, Brown.
- Keiler, J., Panzavolta, M., & Roef, D. (2017). Criminal Law. In J. Hage, A. Waltermann, & B. Akkermans (Eds.), *Introduction to Law* (2nd ed., pp. 129-163). Springer.

- Kelley, S. E., Edens, J. F., Mowle, E. N., Penson, B. N., & Rulseh, A. (2019). Dangerous, depraved, and death-worthy: A meta-analysis of the correlates of perceived psychopathy in jury simulation studies. *Journal of Clinical Psychology, 75*(4), 627-643. <https://doi.org/10.1002/jclp.22726>
- Kempes, M., & Gelissen, N. (2020). Het wetenschappelijk onderzoek. In T. Den Boer, J. E. Beekman, & F. Koenraadt (Eds.), *De persoon van de verdachte: De rapportage pro Justitia vanuit het Pieter Baan Centrum* (pp. 241-263). Boom juridisch.
- Kempes, M., & van der Wolf, M. (2018). Wat kan een gedragskundige nog adviseren bij een weigeraar? Een vignet studie. *Sancties, 4*, 223-234.
- Kennett, J., Vincent, N. A., & Snoek, A. (2015). Drug addiction and criminal responsibility. In J. Clausen & N. Levy (Eds.), *Handbook of Neuroethics* (pp. 1065-1083). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-007-4707-4_71
- Kite, J., & Phongsavan, P. (2017). Insights for conducting real-time focus groups online using a web conferencing service [version: 2; peer review: 2 approved]. *F1000 Research, 6*(122), 1-16. <https://doi.org/10.12688/f1000research.10427.2>
- Knoester, J. A. W., & Boksem, J. (2020). Zorgen rondom het strafrecht: TBS. *Boom Strafbblad, 5*, 241-250.
- Koenraadt, F. A. M. M. (2010). Pre-trial forensic mental health assessment in the Netherlands. In M. Herzog-Evans (Ed.), *Transnational Criminology Manual* (pp. 527-544). Wolf Legal Publisher.
- Kois, L. E., & Chauhan, P. (2018, May). Criminal responsibility: Meta-analysis and study space. *Behavioral Sciences & the Law, 36*(3), 276-302. <https://doi.org/10.1002/bsl.2343>
- Kooijmans, T., & Meynen, G. (2017). Who establishes the presence of a mental disorder in defendants? Medicolegal considerations on a European Court of Human Rights case. *Frontiers in Psychiatry, 8*, 199. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2017.00199>
- Kramer, J., & Steffensmeier, D. (1993). Race and imprisonment decisions. *Sociological Quarterly, 34*(2), 357-376.
- Kramer, J. H., & Ulmer, J. T. (2002). Downward departures for serious violent offenders: Local court "corrections" to Pennsylvania's sentencing guidelines. *Criminology, 40*(4), 897-932. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2002.tb00977.x>
- Krueger, R. A., & Casey, M. A. (2000). *Focus groups. A practical guide for applied research* (3rd ed.). Sage Publications.
- Krueger, R. A., & Casey, M. A. (2015). *Focus groups. A practical guide for applied research* (5th ed.). Sage Publishing.
- Kukucka, J., Kassin, S. M., Zapf, P. A., & Dror, I. E. (2017). Cognitive bias and blindness: A global survey of forensic science examiners. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition, 6*(4), 452-459. <https://doi.org/10.1016/j.jarmac.2017.09.001>
- LaDuke, C., Locklair, B., & Heilbrun, K. (2018). Neuroscientific, neuropsychological, and psychological evidence comparably impact legal decision making: Implications for experts and legal practitioners. *Journal of Forensic Psychology Research and Practice, 18*(2), 114-142. <https://doi.org/10.1080/24732850.2018.1439142>
- Leenderts, F., Berends, I., Duits, N., & Rinne, T. (2016). *Zicht op de kwaliteit van ambulante pro Justitia rapportages*. Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie.

- Ligthart, S., Kooijmans, T., & Meynen, G. (2019). TBS en stoornis. *Nederlands Juristenblad*, 16, 1148-1153.
- Link, B. G., Phelan, J. C., Bresnahan, M., Stueve, A., & Pescosolido, B. A. (1999). Public conceptions of mental illness: Labels, causes, dangerousness, and social distance. *American Journal of Public Health*, 89(9), 1328-1333. <https://doi.org/10.2105/ajph.89.9.1328>
- Lloyd, C. D., Clark, H. J., & Forth, A. E. (2010). Psychopathy, expert testimony, and indeterminate sentences: Exploring the relationship between Psychopathy Checklist-Revised testimony and trial outcome in Canada. *Legal and Criminological Psychology*, 15(2), 323-339. <https://doi.org/10.1348/135532509X468432>
- Luckasson, R., Borthwick-Duffy, S., Buntinx, W. H. E., Coulter, D. L., Craig, E. M., Reeve, A., Schalock, R. L., Snell, M. E., Spitalnik, D. M., Spreat, S., & Tassé, M. J. (2002). *Mental retardation: Definition, classification, and systems of supports* (10 ed.). American Association on Mental Retardation.
- Mackor, A. R. (2012). Grenzen aan de autonomie van strafrechters: Wie bewijst de stoornis en het recidiverisico? *Ontmoetingen Voordrachtenreeks van het Lutje Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap*, 17, 55-67.
- Maras, K., Marshall, I., & Sands, C. (2019). Mock juror perceptions of credibility and culpability in an autistic defendant. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 49(3), 996-1010. <https://doi.org/10.1007/s10803-018-3803-7>
- Maruna, S. (2010). Mixed method research in criminology: Why not go both ways? In A. Piquero & D. Weisburd (Eds.), *Handbook of Quantitative Criminology* (pp. 123-140). Springer. https://doi.org/10.1007/978-0-387-77650-7_7
- Mazzella, R., & Feingold, A. (1994). The effects of physical attractiveness, race, socioeconomic status, and gender of defendants and victims on judgments of mock jurors: A meta-analysis. *Journal of Applied Social Psychology*, 24, 1315-1338. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1994.tb01552.x>
- Menary, J., Stetkiewicz, S., Nair, A., Jorasch, P., Nanda, A. K., Guichaoua, A., Rufino, M., Fischer, A. R. H., & Davies, J. A. C. (2021). Going virtual: Adapting in-person interactive focus groups to the online environment [version 2; peer review: 2 approved]. *Emerald Open Research*, 3(6), 1-14. <https://doi.org/10.35241/emeraldopenres.14163.2>
- Mevis, P. A. M., & Vegter, P. C. (2011). Rapportage over stoornis en gevaar en de betekenis van nieuwe wetenschappelijke inzichten daaromtrent voor die rapportage. In J. P. van der Leun, E. R. Muller, N. van der Schee, P. M. Schuyt, & M. A. H. van der Woude (Eds.), *De vogel vrij: Liber amicorum prof.dr.mr. Martin Moerings* (pp. 113-133). Boom.
- Mitchell, O. (2005). A meta-analysis of race and sentencing research: Explaining the inconsistencies. *Journal of Quantitative Criminology*, 21(4), 439-466. <https://doi.org/10.1007/s10940-005-7362-7>
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & The Prisma Group. (2009). Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses: The PRISMA Statement. *PLoS Med*, 6(7), e1000097. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed1000097>
- Montgomery, J. H., Ciccone, J. R., Garvey, S. P., & Eisenberg, T. (2005). Expert testimony in capital sentencing: Juror responses. *Journal of the American Academy of*

- Psychiatry and the Law*, 33(4), 509-518. <http://jaapl.org/content/jaapl/33/4/509.full.pdf>
- Morse, S. J. (2011). Mental disorder and criminal law. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 101(3), 885-968.
- Morse, S. J. (2013). A good enough reason: Addiction, agency and criminal responsibility. *Inquiry*, 56(5), 490-518. <https://doi.org/10.1080/0020174X.2013.806134>
- Mossière, A., & Maeder, E. M. (2015). Defendant mental illness and juror decision-making: A comparison of sample types. *International Journal of Law and Psychiatry*, 42-43, 58-66. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2015.08.008>
- Mowle, E. N., Edens, J. F., Clark, J. W., & Sörman, K. (2016). Effects of mental health and neuroscience evidence on juror perceptions of a criminal defendant: The moderating role of political orientation. *Behavioral Sciences & the Law*, 34(6), 726-741. <https://doi.org/10.1002/bsl.2251>
- Mueller, G. O., & Besharov, D. J. (1968). Bifurcation: The two phase system of criminal procedure in the United States. *Wayne Law Review*, 15, 613-563.
- Murrie, D. C., Boccaccini, M. T., Guarnera, L. A., & Rufino, K. A. (2013). Are forensic experts biased by the side that retained them? *Psychological Science*, 24(10), 1889-1897. <https://doi.org/10.1177/0956797613481812>
- Nagtegaal, M. H. (2018). *Weigerende observandi op een speciale afdeling in het Pieter Baan Centrum: Planevaluatie en bevindingen over het eerste half jaar*. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum 2018.
- Nagtegaal, M. H., Janssen, D. L., Eltink, S. B. E., & de Vries, J. J. (2018). *Vijftien jaar weigerende verdachten in het Pro Justitia onderzoek: Prevalentie, informatiebehoefte officieren van justitie en rechters, en afdoeningen door de rechter*. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.
- Nauta, E. (2021). Zelfstandige vaststelling van een psychische stoornis door de strafrechter: Waar liggen de grenzen? *Nederlands Juristenblad*, 36, 3018-3023.
- Neal, T., & Brodsky, S. L. (2016). Forensic psychologists' perceptions of bias and potential correction strategies in forensic mental health evaluations. *Psychology, Public Policy, and Law*, 22(1), 58-76. <https://doi.org/10.1037/law0000077>
- Neal, T., & Grisso, T. (2014). The cognitive underpinnings of bias in forensic mental health evaluations. *Psychology, Public Policy, and Law*, 20(2), 200-211. <https://doi.org/10.1037/a0035824>
- Neal, T., Lienert, P., Denne, E., & Singh, J. (2022). A general model of cognitive bias in human judgment and systematic review specific to forensic mental health. *Law and Human Behavior*, 46(2), 99-120. <https://doi.org/10.1037/lhb0000482>
- Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie. (2020). *Jaarbericht 2019*. Ministerie voor Justitie en Veiligheid: Dienst Justitiële Inrichtingen.
- Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie. (2021). *Jaarbericht 2020*. Ministerie voor Justitie en Veiligheid: Dienst Justitiële Inrichtingen.
- Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie. (2022). *NIFP-richtlijn forensisch psychologisch onderzoek en rapportage in het strafrecht (volwassenen en jeugdigen)*. Dienst Justitiële Inrichtingen.
- Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen. (2018). *Beoordelingskader forensische psychiatrie, forensische psychologie en forensische orthopedagogiek (003.1-003.4)*.

- Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie. (2013). *Richtlijn psychiatrisch onderzoek en rapportage in strafzaken*. De Tijdstroom.
- Nedopil, N. (2009). The role of forensic psychiatry in mental health systems in Europe. *Criminal Behaviour and Mental Health, 19*(4), 224-234. <https://doi.org/10.1002/cbm.719>
- Nickerson, R. S. (1998). Confirmation bias: A ubiquitous phenomenon in many guises. *Review of general psychology, 2*(2), 175-220. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.2.175>.
- Nisbett, R. E., & Wilson, T. D. (1977). Telling more than we can know: Verbal reports on mental processes. *Psychological Review, 84*(3), 231-259. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.3.231>
- Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic analysis: Striving to meet the trustworthiness criteria. *International Journal of Qualitative Methods, 16*(1), 1-13. <https://doi.org/10.1177/1609406917733847>
- Ogloff, J. R. P., Lemphers, A., & Dwyer, C. (2004). Dual diagnosis in an Australian forensic psychiatric hospital: Prevalence and implications for services. *Behavioral Sciences & the Law, 22*(4), 543-562. <https://doi.org/10.1002/bsl.604>.
- Ogloff, J. R. P., Talevski, D., Lemphers, A., Wood, M., & Simmons, M. (2015). Co-occurring mental illness, substance use disorders, and antisocial personality disorder among clients of forensic mental health services. *Psychiatric Rehabilitation Journal, 38*(1), 16-23. <https://doi.org/10.1037/prj0000088>
- Pasewark, R. A. (1986). A review of research on the insanity defense. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 484*(1), 100-114. <https://doi.org/10.1177/0002716286484001008>
- Pennington, N., & Hastie, R. (1992). Explaining the evidence: Tests of the story model for juror decision making. *Journal of personality and social psychology, 62*(2), 189-206. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.62.2.189>
- Pennington, N., & Hastie, R. (1993). Reasoning in explanation-based decision making. *Cognition, 49*(1-2), 123-163. [https://doi.org/10.1016/0010-0277\(93\)90038-W](https://doi.org/10.1016/0010-0277(93)90038-W)
- Pescosolido, B. A., Manago, B., & Monahan, J. (2019). Evolving public views on the likelihood of violence from people with mental illness: Stigma and its consequences. *Health Affairs, 38*(10), 1735-1743. <https://doi.org/10.1377/hlthaff.2019.00702>
- Pescosolido, B. A., Monahan, J., Link, B. G., Stueve, A., & Kikuzawa, S. (1999). The public's view of the competence, dangerousness, and need for legal coercion of persons with mental health problems. *American Journal of Public Health, 89*(9), 1339-1345. <https://doi.org/10.2105/ajph.89.9.1339>
- Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). Why do we need systematic reviews? In M. Petticrew & H. Roberts (Eds.), *Systematic Reviews in the Social Sciences* (pp. 1-26). John Wiley and Sons.
- Pirelli, G., Gottdiener, W., & Zapf, P. (2011). A meta-analytic review of competency to stand trial research. *Psychology, Public Policy, and Law, 17*(1), 1-53. <https://doi.org/10.1037/a0021713>

- Pronin, E., Lin, D. Y., & Ross, L. (2002). The bias blind spot: Perceptions of bias in self versus others *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(3), 369-381. <https://doi.org/10.1177/0146167202286008>
- Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming. (2020). *Langdurig in de tbs: Stagnatie in de door- en uitstroom van ter beschikking gestelden*.
- Rassin, E. (2017a). Heuristieken. In P. J. van Koppen, J. W. de Keijser, R. Horselenberg, & M. Jelicic (Eds.), *Routes van het Recht* (pp. 397-412). Boom.
- Rassin, E. (2017b). Initial evidence for the assimilation hypothesis. *Psychology, Crime & Law*, 23(10), 1010-1020. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2017.1371307>
- Rassin, E. (2020). Context effect and confirmation bias in criminal fact finding. *Legal and Criminological Psychology*, 25(2), 80-89. <https://doi.org/10.1111/lcrp.12172>
- Rassin, E., & Merckelbach, H. L. G. J. (2014). Forensisch-psychiatrische diagnostiek: Tijd om er een echt vak van te maken. *Nederlands Juristenblad*, 42, 2980-2986.
- Reardon, M. C., O'Neil, K. M., & Levett, L. M. (2007). Deciding mental retardation and mental illness in capital cases: The effects of procedure, evidence, and attitudes. *Psychology, Crime & Law*, 13(6), 537-557. <https://doi.org/10.1080/10683160601160018>
- Redding, R. E., Floyd, M. Y., & Hawk, G. L. (2001). What judges and lawyers think about the testimony of mental health experts: A survey of the courts and bar. *Behavioral Sciences & the Law*, 19(4), 583-594. <https://doi.org/10.1002/bsl.455>
- Reid, D. J., & Reid, F. J. M. (2005). Online focus groups: An in-depth comparison of computer-mediated and conventional focus group discussions. *International Journal of Market Research*, 47(2), 131-162. <https://doi.org/10.1177%2F147078530504700204>
- Rendell, J. A., Huss, M. T., & Jensen, M. L. (2010). Expert testimony and the effects of a biological approach, psychopathy, and juror attitudes in cases of insanity. *Behavioral Sciences & the Law*, 28(3), 411-425. <https://doi.org/10.1002/bsl.913>
- Rice, M. E., & Harris, G. T. (1990). The predictors of insanity acquittal. *International Journal of Law and Psychiatry*, 13(3), 217-224. [https://doi.org/10.1016/0160-2527\(90\)90017-W](https://doi.org/10.1016/0160-2527(90)90017-W)
- Robbennolt, J. K. (2005). Evaluating juries by comparison to judges: A benchmark for judging. *Florida State University Law Review*, 32(2), 469-509.
- Roberts, C. F., Golding, S. L., & Fincham, F. D. (1987). Implicit theories of criminal responsibility. *Law and Human Behavior*, 11(3), 207-232. <https://doi.org/10.1007/BF01044643>
- Rogers, R., Bagby, R. M., & Chow, M.-M. K. (1992). Psychiatrists and the parameters of expert testimony. *International Journal of Law and Psychiatry*, 15(4), 387-396. [https://doi.org/10.1016/0160-2527\(92\)90019-W](https://doi.org/10.1016/0160-2527(92)90019-W)
- Rothstein, H. R., Sutton, A. J., & Borenstein, M. (2006). *Publication bias in meta-analysis: Prevention, assessment and adjustments*. John Wiley & Sons.
- Saks, M. J., Schweitzer, N. J., Aharoni, E., & Kiehl, K. A. (2014). The impact of neuro-images in the sentencing phase of capital trials. *Journal of Empirical Legal Studies*, 11(1), 105-131. <https://doi.org/10.1111/jels.12036>
- Scarpazza, C., Ferracuti, S., Miolla, A., & Sartori, G. (2018). The charm of structural neuroimaging in insanity evaluations: Guidelines to avoid misinterpretation of

- the findings. *Translational Psychiatry*, 8(1), 227. <https://doi.org/10.1038/s41398-018-0274-8>
- Schweitzer, N. J., Saks, M. J., Murphy, E., Roskies, A., Sinnott-Armstrong, W., & Gaudet, L. (2011). Neuroimages as evidence in a mens rea defense: No impact. *Psychology, Public Policy, and Law*, 17(3), 357-393. <https://doi.org/10.1037/a0023581>
- Simmons, J. P., Nelson, L. D., & Simonsohn, U. (2011). False-positive psychology: Undisclosed flexibility in data collection and analysis allows presenting anything as significant. *Psychological science*, 22(11), 1359-1366. <https://doi.org/10.1177/0956797611417632>
- Simmons, J. P., Nelson, L. D., & Simonsohn, U. (2018). False-positive citations. *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 255-259. <https://doi.org/10.1177/1745691617698146>
- Simon, D. (2004). A third view of the black box: Cognitive coherence in legal decision making. *The University of Chicago Law Review*, 71(2), 511-586.
- Sinclair-House, N., Child, J., & Crombag, H. (2020). Addiction is a brain disease, and it doesn't matter: Prior choice in drug use blocks leniency in criminal punishment. *Psychology, Public Policy, and Law*, 26(1), 36-53. <https://doi.org/10.1037/law0000217>
- Sniderman, P., & Grob, D. (2003). Innovations in experimental design in attitude surveys. *Annual Review of Sociology*, 22, 377-399. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.22.1.377>
- Spohn, C. (2009). *How do judges decide? The search for fairness and justice in punishment* (2nd ed.). Sage Publications, Inc.
- Steenhout, I. (2021). Kwalitatief onlineonderzoek. In T. Decorte & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 418-462). Acco.
- Steffensmeier, D., & Demuth, S. (2006). Does gender modify the effects of race-ethnicity on criminal sanctioning? Sentences for male and female white, black, and Hispanic defendants. *Journal of Quantitative Criminology*, 22(3), 241-261. <https://doi.org/10.1007/s10940-006-9010-2>
- Steffensmeier, D., Kramer, J., & Streifel, C. (1993). Gender and imprisonment decisions. *Criminology*, 31(3), 411-416. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1993.tb01136.x>
- Steffensmeier, D., Ulmer, J., & Kramer, J. (1998). The interaction of race, gender, and age in criminal sentencing: The punishment cost of being young, black, and male. *Criminology*, 36(4), 763-798. <https://doi.org/j.1745-9125.1998.tb01265.x>
- Stern, C. A. (2014). The heart of mens rea and the insanity of psychopaths. *Capital University Law Review*, 42, 619-662.
- Stites, S. D., & Dahlsgaard, K. K. (2015). Mental health mitigating evidence and judicial outcomes for federal capital defendants. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 43(4), 676-700. <https://doi.org/10.1016/j.ijlcrj.2015.02.002>
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (2nd ed.). Sage Publications.
- Tates, K. (2010). Online focusgroepen als methode van dataverzamelen. *KWALON: Tijdschrift voor Kwalitatief Onderzoek in Nederland*, 15(2), 40-46.
- Termeer, J., & Szeto, A. (2021). Mental illness stigma in criminal justice: An examination of stigma on juror decision-making. *Inquiries Journal*, 13(1). <http://www.inquiriesjournal.com/a?id=1865>

- Thomas, K. A., & Clifford, S. (2017). Validity and Mechanical Turk: An assessment of exclusion methods and interactive experiments. *Computers in Human Behavior*, 77, 184-197. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.08.038>
- Tsimploulis, G., Niveau, G., Eytan, A., Giannakopoulos, P., & Sentissi, O. (2018). Schizophrenia and criminal responsibility: A systematic review. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 206(5), 370-377. <https://doi.org/10.1097/nmd.0000000000000805>
- Tuttas, C. A. (2015). Lesson learned using web conference technology for online focus group interviews. *Qualitative Health Research*, 25(1), 122-133. <https://doi.org/10.1177/1049732314549602>
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). Judgment under uncertainty: Heuristics and biases. *Science*, 185(4157), 1124-1131. <https://doi.org/10.1126/science.185.4157.1124>
- Ulmer, J. (1997). *Social worlds of sentencing: Court communities under sentencing guidelines*. University of New York Press.
- Van der Veeken, F. C. A., Bogaerts, S., & Lucieer, J. (2015). Patient profiles in Dutch forensic psychiatry based on risk factors, pathology, and offense. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 61(12), 1369-1391. <https://doi.org/10.1177/0306624X15619636>
- Van der Wolf, M. (2012). *TBS – veroordeeld tot vooroordeel*. [Dissertation Erasmus Universiteit Rotterdam].
- Van der Wolf, M. J. F. (2018). Zorg in strafrechtelijk kader. In J. W. Hummelen, R. J. Verkes, & M. J. F. van der Wolf (Eds.), *Forensische psychiatrie en de rechtspraak* (pp. 329-349). de Tijdstroom.
- Van der Wolf, M. J. F., Gielesen, N., & Kaat, F. J. (2018). Wat wil de rechter met de weigeraar en waarom? Een analyse van recente jurisprudentie. *Sancties*, 42, 235-247.
- Van Dijk, A. A., Gritter, E., Keulen, B. F., Kwakman, N. J. M., & Lindenberg, K. (2012). *Naar een tweefasenproces? Over voor- en nadelen van een strafproces in twee fasen, in relatie tot de posities van slachtoffer en verdachte*. Paris.
- Van Es, R. M. S., van Doorn, J., de Keijser, J. W., & Kunst, M. J. J. (2020). Het effect van een pro Justitia-rapportage op de bewijsbeslissing: Een empirische verkenning. *Recht der Werkelijkheid*, 41(2), 15-36. <https://doi.org/10.5553/RdW/138064242020041002002>
- Van Esch, C. M. (2012). *Gedragskundigen in strafzaken*. Van Gorcum.
- Van Koppen, P. J. (2004). Weg van de toerekeningsvatbaarheid: Over rapportages over de verdachte. *Trema*, 27, 221-228.
- Van Kordelaar, W. F. J. M. (2002). *Beslissingsondersteuning onderzoek Geestvermogens in het strafrecht voor volwassenen*. Kluwer.
- Van Kordelaar, W. F. J. M. (2020). Het psychologisch onderzoek proo Justitia. In F. A. M. Bakker (Ed.), *De psychiatrie in het Nederlandse recht* (pp. 93-199). Wolters Kluwer.
- Van Marle, H. J. C., Mevis, P. A. M., & van der Wolf, M. J. F. (2013). *Gedragskundige rapportage in het strafrecht* (2nd ed.). Kluwer.
- Van Nieuwenhuizen, C., Bogaerts, S., de Ruijter, E. A. W., Bongers, I. L., Coppens, M., & Meijers, R. A. A. C. (2011). *TBS-behandeling geprofileerd: Een gestructureerde casussenanalyse*. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.

- Van Panhuis, P. J. A. (1994). Van de gek, de wijzen en vooral de vragen... over Pro Justitia rapportage in het strafrecht. *Proces*, 73, 187-193.
- Van Panhuis, P. J. A. (2000). De vraagstelling in de Pro Justitia rapportage opnieuw bekeken. *Proces*, 79, 103-105.
- Van Spaendonck, R. (2021). *Meer dan een kwestie van tijd: De verlenging van de tbs-maatregel*. Boom.
- Vinkers, D. J., De Beurs, E., Barendregt, M., Rinne, T., & Hoek, H. W. (2011). The relationship between mental disorders and different types of crime. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 21(5), 307-320. <https://doi.org/10.1002/cbm.819>
- Von Hirsch, A. (2009). Proportionate sentences: A desert perspective. In A. Von Hirsch, A. Ashworth, & J. Robert (Eds.), *Principled sentencing: Readings on theory and policy* (3rd ed., pp. 115-125). Hart.
- Weiner, B. (2010). The development of an attribution-based theory of motivation: A history of ideas. *Educational Psychologist*, 45(1), 28-36. <https://doi.org/10.1080/00461520903433596>
- Weiner, B., Graham, S., & Reyna, C. (1997). An attributional examination of retributive versus utilitarian philosophies of punishment. *Social Justice Research*, 10(4), 431-452.
- Wermink, H. T., van Wingerden, S. G. W., van Wilsem, J. A., & Nieuwbeerta, P. (2015). *Etnisch gerelateerde verschillen in de straftoemeting*. Research Memoranda – Raad voor de Rechtspraak nr. 10-1/2015. Raad voor de Rechtspraak.
- Wettstein, R. M. (2005). Quality and quality improvement in forensic mental health evaluations. *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law Online*, 33(2), 158-175. <http://jaapl.org/content/jaapl/33/2/158.full.pdf>
- Woodyatt, C. R., Finneran, C. A., & Stephenson, R. (2016). In-person versus online focus group discussions: A comparative analyses of data quality. *Qualitative Health Research*, 26(6), 741-749. <https://doi.org/10.1177%2F1049732316631510>
- Wu, J., & Spohn, C. (2009). Does an offender's age have an effect on sentence length? A meta-analytic review. *Criminal Justice Policy Review*, 20(4), 379-413. <https://doi.org/10.1177/0887403409333047>
- Yu, R., Geddes, J. R., & Fazel, S. (2012). Personality disorders, violence and antisocial behavior: A systematic review and meta-regression analysis. *Journal of Personality Disorders*, 26(5), 775-792. <https://doi.org/10.1521/pedi.2012.26.5.775>
- Zapf, P. A., Kukucka, J., Kassin, S. M., & Dror, I. E. (2018). Cognitive bias in forensic mental health assessment: Evaluator beliefs about its nature and scope. *Psychology, Public Policy, and Law*, 24(1), 1-10. <https://doi.org/10.1037/law0000153>.
- Zappala, M., Reed, A. L., Beltrani, A., Zapf, P., & Otto, R. K. (2017). Anything you can do, I can do better: Bias awareness in forensic evaluators. *Journal of Forensic Psychology Research and Practice*, 18(1), 45-56. <https://doi.org/10.1080/24732850.2017.1413532>

Jurisprudence

- Supreme Court, 10 September 1957, ECLI:NL:HR:1957:2.
- Supreme Court, 18 September 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA3610.

- Supreme Court, 9 December 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2775
- Supreme Court, 18 December 2012, ECLI:NL:HR:2012:BY5355.

Parliamentary documents

- Kamerstukken I, 2020/2021, 35349, nr. 34
- Weerwind, F. (2022, 13 december) Wet uitbreiding slachtofferrechten (35.349); brief van de minster voor Rechtsbescherming over een tweefasenproces in het strafrecht [Kamerbrief Eerste Kamer]. Retrieved from https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20221213/brief_van_de_minister_voor/info

International case law

- R. v. M'Naghten (1843)
- Durham v. State (1954)
- R. v. Byrne (1960)
- State v. Nuetzel (1980)
- ECtHR 3 March 2015, Constancia vs. the Netherlands

Appendices

Appendix A

Experimental design Chapter 3

1) *Control condition (case vignette)*

Zaak tegen:

Sebastiaan Johannes van Veen, geboren te 's-Gravenhage, op 16 januari 1997, thans gedetineerd in het Huis van Bewaring te Scheveningen.

Loopproces-verbaal

Door mij, Klaas Terschuur, brigadier van politie, regio Haaglanden, wordt het volgende verklaard:

Mishandeling

Op maandag 2 september 2019, omstreeks 02:20 uur vond op de Tesselaarstraat te 's-Gravenhage een geval van ernstige mishandeling plaats. Het slachtoffer, Anton de Koning, is daardoor naar het zich laat aanzien blijvend invalide geworden.

Melding

Op maandag 2 september 2019 belde om 02:32 uur de vriendin van het slachtoffer, Corine de Jong, naar de meldkamer. Ik ben met collega Kees van Dam direct ter plaatse gegaan. Het slachtoffer was inmiddels per ambulance vervoerd naar het Westeinde Ziekenhuis te Den Haag.

Verklaring Corine de Jong (vriendin slachtoffer)

De vriendin van het slachtoffer werd op 2 september 2019, omstreeks 06.30 uur gehoord in het Westeinde Ziekenhuis te Den Haag. Zij verklaarde:

Dat zij om 02.10 uur met haar vriend Anton de Koning uit café De Lachende Kater kwam. Dat zij daarbij liepen langs een groepje van vermoedelijk drie jongens. Dat één van die jongens iets naar hen riep, dat Anton in het voorbijgaan iets terugzei, maar zij doorliepen. Dat kort daarna Anton in de rug geduwd werd door een jongen. Dat deze jongen Anton sloeg. Anton viel en de jongen bleef hem schoppen, tegen de borst en tegen het hoofd. Hij bleef doorschoppen, ook toen Anton niet meer bewoog. Daarna rende de dader weg. Dat de dader waarschijnlijk dezelfde jongen is als de persoon die kort daarvoor iets had geroepen. Corine de Jong heeft daarop 112 gebeld.

Buurtonderzoek op en rond Tesselaarstraat

In de middag van 2 september 2019 is op en in de directe omgeving van de Tesselaarstraat (PD) buurtonderzoek verricht. Dit leverde geen bruikbare aanwijzingen op.

Verklaring getuige Joesef Mohamed Abdullah

Op 3 september 2019 meldt zich vrijwillig bij het politiebureau Joesef Mohamed Abdullah. Hij verklaart:

Dat hij zich meldt naar aanleiding van het bericht in de lokale krant over de mishandeling van Anton de Koning. Dat hij met twee andere jongens van de sportschool waar hij altijd traint op kroegentocht was gegaan. Dat een van hen Bas van Veen was, wiens vriendin net die dag hun relatie had beëindigd. Dat de ander Sjon Tegelaar heet. Dat zij na de laatste kroeg een beetje op straat rondhingen. Dat Bas van Veen een woordenwisseling had met een jongen en een meisje die voorbijliepen. Dat Bas van Veen duidelijk woedend was over hetgeen teruggezegd werd. Dat zij enkele minuten daarna uit elkaar gingen om naar huis te gaan. Dat Abdullah en Tegelaar samen een taxi naar huis namen. Dat het hem niet zou verbazen als Bas van Veen betrokken was bij de mishandeling. Dat Bas van Veen woont op de Lodewijkstraat 23 te 's-Gravenhage.

Verklaring getuige Sjon Tegelaar

Op 3 september 2019 omstreeks 12.30 uur hoorden wij als getuige Sjon Tegelaar. Hij verklaart:

Dat hij op 1 september 's middags in de sportschool was geweest. Dat hij daarna met een groepje jongens van die sportschool is gaan eten. Dat hij samen met Joesef Abdullah en Bas van Veen nog op kroegentocht is gegaan. Dat die Bas van Veen zich opgefokt gedroeg omdat hij door zijn vriendin was gedumpte. Dat hij zich herinnert dat ze na de laatste kroeg met zijn drieën nog even op straat stonden. Dat ze moesten lachen om iets wat een voorbijlopende jongen tegen Bas van Veen zei. Dat hij zich daar verder niet veel van herinnert omdat hij veel bier op had. Dat hij samen met Joesef Abdullah vervolgens in een taxi naar huis is gegaan. Dat hij niet meer weet hoe laat hij thuis was.

Aanhouding verdachte Van Veen

Op 3 september 2019, omstreeks 13.30 uur, is buiten heterdaad na daartoe verkregen toestemming van officier van Justitie mr. A.W. Bada, in zijn woning aangehouden

Sebastiaan Johannes Van Veen

Geboren te 's-Gravenhage op 16 januari 1997,

Wonende te Lodewijkstraat 23 te 's-Gravenhage

Hij is ingesloten in het Bureau van Politie te Den Haag.

Eerste verhoor verdachte Van Veen

Op 3 september 2019, omstreeks 15.00 uur, verhoorde ik, Klaas Terschuur, brigadier van politie, regio Haaglanden de verdachte Van Veen samen met collega Kees van Dam, agent van politie eerste klas, regio Haaglanden. Hij verklaarde:

Dat hij met een paar jongens shoarma was gaan eten en daarna gaan stappen. Dat hij daarbij 7 of 8 bierjes gedronken heeft. Dat hij in de ochtend van 1 september met zijn vriendin ruzie had gekregen die daarop de relatie beëindigde. Dat hij en zijn vrienden na 02.00 uur nog even op straat stonden. Dat toen een jongen en een meisje arm in arm voorbij liepen. Dat hij een grapje tegen het meisje maakte. Dat de jongen wat terugzei over zijn vriendin en de anderen daarom moesten lachen. Dat Van Veen

zich voor lul gezet voelde. Dat hij kort daarna naar huis is gelopen. Dat hij zich niet herinnert langs welke weg hij naar huis is gelopen. Dat hij niks met de mishandeling van De Koning te maken heeft en ook niks gezien of gehoord heeft.

Meervoudige fotoconfrontatie getuige Corine de Jong met verdachte

Op 4 september 2019, omstreeks 14.30 uur, werd getuige Corine de Jong geconfronteerd met tien foto's waaronder een foto van verdachte Van Veen. Na aanvankelijke aarzeling en twijfel tussen twee foto's, herkende zij de foto van verdachte als de man die Anton de Koning geslagen en geschopt had.

Tweede verhoor verdachte Van Veen

Op 4 september 2019, omstreeks 16.00 uur, verhoorde ik, Klaas Terschuur, brigadier van politie, regio Haaglanden de verdachte Van Veen samen met collega Kees van Dam, agent van politie eerste klas, regio Haaglanden. Hij verklaarde:

Dat hij bij zijn verhaal blijft en onschuldig is. Dat hij in de vroege ochtend van 2 september 2019 op weg naar huis niet door de Tesselaarstraat is gelopen. Dat als hij bij de fotoconfrontatie herkend is door de getuige, dat een vergissing is.

Verklaring neuroloog

Neuroloog Boersma stelde het volgende letsel vast bij Anton de Koning:

Het geconstateerde letsel is consistent met het soort van trauma dat kan volgen uit het hard trappen tegen betreffende lichaamsdelen en bestaat uit het volgende:

Halswerveltrauma met als direct gevolg dat patiënt lijdt aan onherstelbare en blijvende verlamming van de onderste extremiteiten vanaf de navel. Letsel in het links frontaal gedeelte van de hersenen van patiënt met uitval van het spraakvermogen als gevolg. Bovenste twee linkse ribben zijn gebroken. Ten gevolge van het trauma, lijdt patiënt aan post-traumatische amnesie. Patiënt heeft geen herinnering van het trauma.

Tenlastelegging

Aan verdachte is ten laste gelegd dat hij op of omstreeks 2 september 2019 te 's-Gravenhage, aan een persoon genaamd Anton de Koning, opzettelijk zwaar lichamelijk letsel (te weten halswervelfractuur en/of hersenletsel en/of gebroken ribben) heeft toegebracht, door opzettelijk die Anton de Koning tegen het hoofd en/of lichaam te slaan/stompen en/of te schoppen/trappen, terwijl dat feit blijvende invaliditeit (te weten verlamming vanaf de navel en/of permanent verlies van het spraakvermogen) tengevolge heeft gehad.

[artikel 302 van het Wetboek van Strafrecht]

2) *Condition with uncooperative defendant: case vignette under 1 + addition:*

Pro Justitia rapportage

Gelet op de omstandigheden van het delict (plotseling agressief gedrag tegen een onbekende) besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken. De verdachte weigerde alle medewerking. Om deze reden is hij in het Pieter Baan Centrum geplaatst voor observatie voor een periode van zes weken. Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater,

psycholoog, een forensisch milieuonderzoeker en een groepsleider. Vanwege de weigering konden de gedragskundigen geen uitspraken doen over de mogelijke doorwerking van een eventuele stoornis in het ten laste gelegde delict (indien bewezen) en toerekenbaarheid, het recidiverisico en eventuele behandeladviezen.

3) *Condition with antisocial personality disorder and low risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en een psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. Opeens kan betrokkene zich oninvoelbaar en onberekenbaar agressief opstellen. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene en de agressieve impulsproblemen door onderliggende persoonlijkheidsproblematiek worden veroorzaakt: er zijn functiebeperkingen op het gebied van agressieregulatie, impulscontrole, frustratietolerantie, geweten en empathie. Daarom wordt de problematiek van betrokkene geclassificeerd als een persoonlijkheidsstoornis met antisociale trekken.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art. 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent (ook in de verhoren bij de politie of de rechter-commissaris), is niet bekend geworden wat er vlak daarvoor en tijdens het ten laste gelegde in hem omging. Het slachtoffer was een voor betrokkene onbekend persoon. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Gelet op het ontbreken van nadere informatie over het ten laste gelegde vanuit betrokkenes oogpunt, is een precieze kwalificatie van de toerekenbaarheid niet aan te geven, ondanks het gegeven dat ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht kan worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien wel redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Met behulp van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3) kwam naar voren dat er een lage kans is op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent, wordt geen advies gegeven over het juridisch kader waarin mogelijke interventies kunnen plaatsvinden.

- 4) *Condition with antisocial personality disorder and high risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en een psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. Opeens kan betrokkene zich oninvoelbaar en onberekenbaar agressief opstellen. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene en de agressieve impulsproblemen door onderliggende persoonlijkheidsproblematiek worden veroorzaakt: er zijn functiebeperkingen op het gebied van agressieregulatie, impulscontrole, frustratietolerantie, geweten en empathie. Daarom wordt de problematiek van betrokkene geclassificeerd als een persoonlijkheidsstoornis met antisociale trekken.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art. 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent (ook in de verhoren bij de politie of de rechter-commissaris), is niet bekend geworden wat er vlak daarvoor en tijdens het ten laste gelegde in hem omging. Het slachtoffer was een voor betrokkene onbekend persoon. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Gelet op het ontbreken van nadere informatie over het ten laste gelegde vanuit betrokkenes oogpunt, is een precieze kwalificatie van de toerekenbaarheid niet aan te geven, ondanks het gegeven dat ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht kan worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien wel redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Met behulp van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3) kwam naar voren dat er een hoge kans is op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent, wordt geen advies gegeven over het juridisch kader waarin mogelijke interventies kunnen plaatsvinden.

- 5) *Condition with antisocial personality disorder and no information on risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en een psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. Opeens kan betrokkene zich oninvoelbaar en onberekenbaar agressief opstellen. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene en de agressieve impulsproblemen door onderliggende persoonlijkheidsproblematiek worden veroorzaakt: er zijn functiebeperkingen op het gebied van agressieregulatie, impulscontrole, frustratietolerantie, geweten en empathie. Daarom wordt de problematiek van betrokkene geclassificeerd als een persoonlijkheidsstoornis met antisociale trekken.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art. 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent (ook in de verhoren bij de politie of de rechter-commissaris), is niet bekend geworden wat er vlak daarvoor en tijdens het ten laste gelegde in hem omging. Het slachtoffer was een voor betrokkene onbekend persoon. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Gelet op het ontbreken van nadere informatie over het ten laste gelegde vanuit betrokkenes oogpunt, is een precieze kwalificatie van de toerekenbaarheid niet aan te geven, ondanks het gegeven dat ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht kan worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien wel redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Behandeladvies

Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent, wordt geen advies gegeven over het juridisch kader waarin mogelijke interventies kunnen plaatsvinden.

6) *Condition with schizophrenia and low risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene heeft in het verleden herhaaldelijk psychotische episoden doorgemaakt met hallucinaties en wanen die ineens en kortdurend kunnen verergeren. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. De psychische ontregelingen bij betrokkene zijn daarom veelal voor de omgeving niet evident duidelijk en moeilijk zichtbaar. Herhaaldelijk toonde betrokkene agressief gedrag waarvan de precieze oorzaak onbekend is. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene, de realiteitstoetsingsproblemen en de agressieve impulsproblemen door onderliggende psychopathologie worden veroorzaakt: bij betrokkene is sprake van een chronisch psychotisch proces. Daarom worden de frequente realiteitstoetsingsproblemen van betrokkene geassocieerd als een ongespecificeerde schizofreniespectrumstoornis of andere psychotische stoornis.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art. 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent (ook in de verhoren bij de politie of de rechter-commissaris), is niet bekend geworden wat er vlak daarvoor en tijdens het ten laste gelegde in hem omging. Het slachtoffer was een voor betrokkene onbekend persoon. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Gelet op het ontbreken van nadere informatie over het ten laste gelegde vanuit betrokkenes oogpunt, is een precieze kwalificatie van de toerekenbaarheid niet aan te geven, ondanks het gegeven dat ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht kan worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien wel redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Met behulp van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3) kwam naar voren dat er een lage kans is op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent, wordt geen advies gegeven over het juridisch kader waarin mogelijke interventies kunnen plaatsvinden.

7) *Condition with schizophrenia and high risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene heeft in het verleden herhaaldelijk psychotische episoden doorgemaakt met hallucinaties en wanen die ineens en kortdurend kunnen verergeren. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. De psychische ontregelingen bij betrokkene zijn daarom veelal voor de omgeving niet evident duidelijk en moeilijk zichtbaar. Herhaaldelijk toonde betrokkene agressief gedrag waarvan de precieze oorzaak onbekend is. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene, de realiteitstoetsingsproblemen en de agressieve impulsproblemen door onderliggende psychopathologie worden veroorzaakt: bij betrokkene is sprake van een chronisch psychotisch proces. Daarom worden de frequente realiteitstoetsingsproblemen van betrokkene geassocieerd als een ongespecificeerde schizofreniespectrumstoornis of andere psychotische stoornis.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art. 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent (ook in de verhoren bij de politie of de rechter-commissaris), is niet bekend geworden wat er vlak daarvoor en tijdens het ten laste gelegde in hem omging. Het slachtoffer was een voor betrokkene onbekend persoon. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Gelet op het ontbreken van nadere informatie over het ten laste gelegde vanuit betrokkenes oogpunt, is een precieze kwalificatie van de toerekenbaarheid niet aan te geven, ondanks het gegeven dat ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht kan worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien wel redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Met behulp van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3) kwam naar voren dat er een hoge kans is op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent, wordt geen advies gegeven over het juridisch kader waarin mogelijke interventies kunnen plaatsvinden.

- 8) *Condition with schizophrenia and no information on risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene heeft in het verleden herhaaldelijk psychotische episoden doorgemaakt met hallucinaties en wanen die ineens en kortdurend kunnen verergeren. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. De psychische ontregelingen bij betrokkene zijn daarom veelal voor de omgeving niet evident duidelijk en moeilijk zichtbaar. Herhaaldelijk toonde betrokkene agressief gedrag waarvan de precieze oorzaak onbekend is. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene, de realiteitstoetsingsproblemen en de agressieve impulsproblemen door onderliggende psychopathologie worden veroorzaakt: bij betrokkene is sprake van een chronisch psychotisch proces. Daarom worden de frequente realiteitstoetsingsproblemen van betrokkene geclassificeerd als een ongespecificeerde schizofreniespectrumstoornis of andere psychotische stoornis.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art. 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent (ook in de verhoren bij de politie of de rechter-commissaris), is niet bekend geworden wat er vlak daarvoor en tijdens het ten laste gelegde in hem omging. Het slachtoffer was een voor betrokkene onbekend persoon. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Gelet op het ontbreken van nadere informatie over het ten laste gelegde vanuit betrokkenes oogpunt, is een precieze kwalificatie van de toerekenbaarheid niet aan te geven, ondanks het gegeven dat ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht kan worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien wel redenen

om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Behandeladvies

Doordat betrokkene het ten laste gelegde ontkent, wordt geen advies gegeven over het juridisch kader waarin mogelijke interventies kunnen plaatsvinden.

Appendix B

Experimental design Chapter 4

1) *Control condition (case vignette)*

Zaak tegen:

Sebastiaan Johannes van Vliet, geboren te 's-Gravenhage, op 16 januari 1997, thans gedetineerd in het Huis van Bewaring te Scheveningen.

Loopproces-verbaal

Door mij, Klaas Terschuur, brigadier van politie, regio Haaglanden, wordt het volgende verklaard:

Mishandeling

Op maandag 2 september 2019, omstreeks 02:20 uur vond op de Tesselaarstraat te 's-Gravenhage een geval van ernstige mishandeling plaats. Het slachtoffer, Anton de Koning, is daardoor naar het zich laat aanzien blijvend invalide geworden.

Melding

Op maandag 2 september 2019 belde om 2:32 uur de vriendin van het slachtoffer, Corine de Jong, naar de meldkamer. Ik ben met collega Kees van Dam direct ter plaatse gegaan. Het slachtoffer was inmiddels per ambulance vervoerd naar het Westeinde Ziekenhuis te Den Haag.

Verklaring Corine de Jong (vriendin slachtoffer)

De vriendin van het slachtoffer werd op 2 september 2019, omstreeks 6.30 uur gehoord in het Westeinde Ziekenhuis te Den Haag. Zij verklaarde:

Dat zij om 02.10 uur met haar vriend Anton de Koning uit café De Lachende Kater kwam.

Dat zij daarbij liepen langs een groepje van vermoedelijk drie jongens.

Dat één van die jongens iets naar hen riep, dat Anton in het voorbijgaan iets terugzei, maar zij doorliepen.

Dat kort daarna Anton in de rug geduwd werd door een jongen. Dat deze jongen Anton sloeg. Anton viel en de jongen bleef hem schoppen, tegen de borst en tegen het hoofd. Hij bleef doorschoppen, ook toen Anton niet meer bewoog.

Daarna rende de dader weg.

Dat de dader waarschijnlijk dezelfde jongen is als de persoon die kort daarvoor iets had geroepen.

Corine de Jong heeft daarop 112 gebeld.

Buurtonderzoek op en rond Tesselaarstraat

In de middag van 2 september 2019 is op en in de directe omgeving van de Tesselaarstraat (PD) buurtonderzoek verricht. Dit leverde geen bruikbare aanwijzingen op.

Verklaring getuige Joesef Mohamed Abdullah

Op 3 september 2019 meldt zich vrijwillig bij het politiebureau Joesef Mohamed Abdullah. Hij verklaart:

Dat hij zich meldt naar aanleiding van het bericht in de lokale krant over de mishandeling van Anton de Koning.

Dat hij met twee andere jongens van de sportschool waar hij altijd traint op kroegentocht was gegaan. Dat een van hen Bas van Vliet was, wiens vriendin net die dag hun relatie had beëindigd.

Dat de ander Sjon Tegelaar heet. Dat zij na de laatste kroeg een beetje op straat rondhingen.

Dat Bas van Vliet een woordenwisseling had met een jongen en een meisje die voorbij liepen.

Dat Bas van Vliet duidelijk woedend was over hetgeen teruggezegd werd.

Dat zij enkele minuten daarna uit elkaar gingen om naar huis te gaan.

Dat Abdullah en Tegelaar samen een taxi naar huis namen.

Dat het hem niet zou verbazen als Bas van Vliet betrokken was bij de mishandeling.

Dat Bas van Vliet woont op de Lodewijkstraat 23 te 's-Gravenhage.

Verklaring getuige Sjon Tegelaar

Op 3 september 2019 omstreeks 12.30 uur hoorden wij als getuige Sjon Tegelaar. Hij verklaart:

Dat hij op 1 september 's middags in de sportschool was geweest.

Dat hij daarna met een groepje jongens van die sportschool is gaan eten.

Dat hij samen met Joesef Abdullah en Bas van Vliet nog op kroegentocht is gegaan.

Dat die Bas van Vliet zich opgefokt gedroeg omdat hij door zijn vriendin was gedumpt.

Dat hij zich herinnert dat ze na de laatste kroeg met zijn drieën nog even op straat stonden.

Dat ze moesten lachen om iets wat een voorbijlopende jongen tegen Bas van Vliet zei.

Dat hij zich daar verder niet veel van herinnert omdat hij veel bier op had.

Dat hij samen met Joesef Abdullah vervolgens in een taxi naar huis is gegaan.

Dat hij niet meer weet hoe laat hij thuis was.

Op 3 september 2019, omstreeks 13.30 uur, is buiten heterdaad na daartoe verkregen toestemming van officier van Justitie mr. A.W. Bada, in zijn woning aangehouden

Sebastian Johannes Van Vliet

Geboren te 's-Gravenhage op 16 januari 1997,

Wonende te Lodewijkstraat 23 te 's-Gravenhage

Hij is ingesloten in het Bureau van Politie te Den Haag.

Verhoor verdachte Van Vliet

Op 3 september 2019, omstreeks 15.00 uur, verhoorde ik, Klaas Terschuur, brigadier van politie, regio Haaglanden de verdachte Van Vliet samen met collega Kees van Dam, agent van politie eerste klas, regio Haaglanden.

Hij verklaarde:

Dat hij met een paar jongens shoarma was gaan eten en daarna gaan stappen.

Dat hij daarbij 7 of 8 biertjes gedronken heeft.

Dat hij in de ochtend van 1 september met zijn vriendin ruzie had gekregen die daarop de relatie beëindigde.

Dat hij en zijn vrienden na 02.00 uur nog even op straat stonden.

Dat toen een jongen en een meisje arm in arm voorbij liepen. Dat hij een grapje tegen het meisje maakte. Dat de jongen wat terugzei over zijn vriendin en de anderen daarom moesten lachen.

Dat bij Van Vliet toen de stoppen doorsloegen. Hij voelde zich voor lul gezet. Hij is vervolgens achter de jongen aangerend en heeft hem toen met de vuist in het gezicht geslagen. De jongen viel op de grond en Van Vliet heeft hem toen nog geschopt.

Meervoudige fotoconfrontatie getuige Corine de Jong (vriendin slachtoffer) met verdachte

Op 4 september 2019, omstreeks 14.30 uur, werd getuige Corine de Jong geconfronteerd met tien foto's waaronder een foto van verdachte Van Vliet. Zij herkende de foto van verdachte met zekerheid als de man die Anton de Koning geslagen en geschopt had.

Verklaring neuroloog

Neuroloog Boersma stelde het volgende letsel vast bij Anton de Koning:

Het geconstateerde letsel is consistent met het soort van trauma dat kan volgen uit het hard trappen tegen betreffende lichaamsdelen en bestaat uit het volgende:

Halswerveltrauma met als direct gevolg dat patiënt lijdt aan onherstelbare en blijvende verlamming van de onderste extremiteiten vanaf de navel.

Letsel in het links frontaal gedeelte van de hersenen van patiënt met uitval van het spraakvermogen als gevolg.

Bovenste twee linkse ribben zijn gebroken

Ten gevolge van het trauma, lijdt patiënt aan post-traumatische amnesie. Patiënt heeft geen herinnering van het trauma.

Voorlopige hechtenis

De verdachte heeft vanaf zijn aanhouding tot het onderzoek ter terechtzitting in preventieve hechtenis gezeten. Deze periode betrof 3 maanden.

Tenlastelegging

Aan verdachte is ten laste gelegd dat hij op of omstreeks 2 september 2019 te 's-Gravenhage, aan een persoon genaamd Anton de Koning, opzettelijk zwaar lichamelijk letsel (te weten halswervelfractuur en/of hersenletsel en/of gebroken ribben) heeft toegebracht, door opzettelijk die Anton de Koning tegen het hoofd en/of lichaam te slaan/stompen en/of te schoppen/trappen, terwijl dat feit blijvende invaliditeit

(te weten verlamming vanaf de navel en/of permanent verlies van het spraakvermogen) tengevolge heeft gehad;
[artikel 302 van het Wetboek van Strafrecht]

2) *Condition with uncooperative defendant: case vignette under 1 + addition:*

Pro Justitia rapportage

Gelet op de omstandigheden van het delict (plotseling agressief gedrag tegen een onbekende), besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken. De verdachte weigerde alle medewerking. Om deze reden is hij in het Pieter Baan Centrum geplaatst ter observatie voor een periode van zes weken. Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater, psycholoog, een forensisch milieuonderzoeker en een groepsleider. Vanwege de weigering konden de gedragskundigen geen uitspraken doen over de mogelijke doorwerking van een eventuele stoornis in het ten laste gelegde delict (indien bewezen) en toerekenbaarheid, het recidiverisico en eventuele behandeladviezen.

3) *Condition with antisocial personality disorder and low risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en een psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. Opeens kan betrokkene zich oninvoerbaar en onberekenbaar agressief opstellen. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene en de agressieve impulsproblemen door onderliggende persoonlijkheidsproblematiek worden veroorzaakt: er zijn functiebeperkingen op het gebied van agressieregulatie, impulscontrole, frustratietolerantie, geweten en empathie. Daarom wordt de problematiek van betrokkene geclassificeerd als een persoonlijkheidsstoornis met antisociale trekken.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde, werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), kan hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Er werd gebruik gemaakt van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3). Gebaseerd op klinische, historische risicofactoren en risicohanteringsfactoren, wijst de HCR-20v3 op een lage kans op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Een langer durend behandeltraject dient ingezet te worden. Betrokkene heeft aangegeven dat hij open staat voor, en meewerkt aan behandeling.

- 4) *Condition with antisocial personality disorder and high risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en een psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. Opeens kan betrokkene zich oninvoerbaar en onberekenbaar agressief opstellen. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene en de agressieve impulsproblemen door onderliggende persoonlijkheidsproblematiek worden veroorzaakt: er zijn functiebeperkingen op het gebied van agressieregulatie, impulscontrole, frustratietolerantie, geweten en empathie. Daarom wordt de problematiek van betrokkene geclassificeerd als een persoonlijkheidsstoornis met antisociale trekken.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde, werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), kan hij op basis van zijn stoornis/ gebreken geacht worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Er werd gebruik gemaakt van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3). Gebaseerd op klinische, historische risicofactoren en risicohanteringsfactoren, wijst de HCR-20v3 op een hoge kans op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Een langer durend behandeltraject dient ingezet te worden. Betrokkene heeft aangegeven dat hij open staat voor, en meewerkt aan behandeling.

- 5) *Condition with antisocial personality disorder and no information on risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en een psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. Opeens kan betrokkene zich oninvoelbaar en onberekenbaar agressief opstellen. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene en de agressieve impulsproblemen door onderliggende persoonlijkheidsproblematiek worden veroorzaakt: er zijn functiebeperkingen op het gebied van agressieregulatie, impulscontrole, frustratietolerantie, geweten en empathie. Daarom wordt de problematiek van betrokkene geclassificeerd als een persoonlijkheidsstoornis met antisociale trekken.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde, werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), kan hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Behandeladvies

Een langer durend behandeltraject dient ingezet te worden. Betrokkene heeft aangegeven dat hij open staat voor, en meewerkt aan behandeling.

- 6) *Condition with schizophrenia and low risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg

tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene heeft in het verleden herhaaldelijk psychotische episoden doorgemaakt met hallucinaties en wanen die ineens en kortdurend kunnen verergeren. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. De psychische ontregelingen bij betrokkene zijn daarom veelal voor de omgeving niet evident duidelijk en zijn moeilijk zichtbaar. Herhaaldelijk toonde betrokkene agressief gedrag waarvan de precieze oorzaak onbekend is. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene, de realiteitstoetsingsproblemen en de agressieve impulsproblemen door onderliggende psychopathologie worden veroorzaakt: bij betrokkene is sprake van een chronisch psychotisch proces. Daarom worden de frequente realiteitstoetsingsproblemen van betrokkene geassocieerd als een ongespecificeerde schizofreniespectrumstoornis of andere psychotische stoornis.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde, werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), kan hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Er werd gebruik gemaakt van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3). Gebaseerd op klinische, historische risicofactoren en risicohanteringsfactoren, wijst de HCR-20v3 op een lage kans op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Een langer durend behandeltraject dient ingezet te worden. Betrokkene heeft aangegeven dat hij open staat voor, en meewerkt aan behandeling.

- 7) *Condition with schizophrenia and high risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene heeft in het verleden herhaaldelijk psychotische episoden doorgemaakt met hallucinaties en wanen die ineens en kortdurend kunnen verergeren. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig

of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. De psychische ontregelingen bij betrokkene zijn daarom veelal voor de omgeving niet evident duidelijk en zijn moeilijk zichtbaar. Herhaaldelijk toonde betrokkene agressief gedrag waarvan de precieze oorzaak onbekend is. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene, de realiteitstoetsingsproblemen en de agressieve impulsproblemen door onderliggende psychopathologie worden veroorzaakt: bij betrokkene is sprake van een chronisch psychotisch proces. Daarom worden de frequente realiteitstoetsingsproblemen van betrokkene geassocieerd als een ongespecificeerde schizofreniespectrumstoornis of andere psychotische stoornis.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde, werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), kan hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Risicotaxatie

Er werd gebruik gemaakt van een gestructureerd klinisch instrument gericht op risicotaxatie van gewelddadig gedrag (HCR-20v3). Gebaseerd op klinische, historische risicofactoren en risicohanteringsfactoren, wijst de HCR-20v3 op een hoge kans op toekomstig geweld.

Behandeladvies

Een langer durend behandeltraject dient ingezet te worden. Betrokkene heeft aangegeven dat hij open staat voor, en meewerkt aan behandeling.

8) *Condition with schizophrenia and no information on risk: case vignette under 1 + forensic mental health report:*

Gelet op de omstandigheden van het delict besluit de rechter-commissaris om verdachte pro Justitia te laten onderzoeken.

Pro Justitia rapportage

Betrokkene werd onderzocht door een multidisciplinair team dat bestond uit een psychiater en psycholoog. De deskundigen vonden aanwijzingen voor een in aanleg tenminste laaggemiddelde intelligentie. Betrokkene heeft in het verleden herhaaldelijk psychotische episoden doorgemaakt met hallucinaties en wanen die ineens en kortdurend kunnen verergeren. Betrokkene geeft soms signalen af dat hij zich onveilig of bedreigd voelt, ook zonder dat er reële conflicten bestaan. De psychische ontregelingen bij betrokkene zijn daarom veelal voor de omgeving niet evident duidelijk en zijn moeilijk zichtbaar. Herhaaldelijk toonde betrokkene agressief gedrag waarvan

de precieze oorzaak onbekend is. Er bestaan sterke aanwijzingen dat het beperkte functioneren van betrokkene, de realiteitstoetsingsproblemen en de agressieve impulsproblemen door onderliggende psychopathologie worden veroorzaakt: bij betrokkene is sprake van een chronisch psychotisch proces. Daarom worden de frequente realiteitstoetsingsproblemen van betrokkene geclassificeerd als een ongespecificeerde schizofreniespectrumstoornis of andere psychotische stoornis.

Toerekenbaarheid

De genoemde psychische stoornis in de juridische zin van art 39 Sr. is al langere tijd aanwezig. Ook ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen) was deze aanwezig. In de periode voorafgaand aan en tijdens het ten laste gelegde, werd betrokkene niet behandeld voor zijn stoornis. Ten tijde van de delictpleging (indien bewezen), kan hij op basis van zijn stoornis/gebreken geacht worden minder in staat te zijn geweest om inzicht te hebben in de wederrechtelijkheid van zijn gedrag en de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Ook kan op basis daarvan geacht worden dat hij in mindere mate in staat was om zijn impulsen te beheersen. Onderzoekers zien redenen om betrokkene als verminderd toerekenbaar te achten ten tijde van het plegen van het ten laste gelegde (indien bewezen).

Behandeladvies

Een langer durend behandeltraject dient ingezet te worden. Betrokkene heeft aangegeven dat hij open staat voor, en meewerkt aan behandeling.

Appendix C

Interview protocol focus groups Chapter 5

Start

1. Kort voorstelronde inclusief functie (+ Rb/Hof) en ervaring binnen de strafsector:
  - i. Hoe lang bent u al rechter (binnen de strafsector)? Wat voor type zittingen doet u zoal?
  - ii. Hoe vaak krijgt u te maken met zaken waarin een of meerdere PJ-rapportages zitten?
    - Om wat voor soort zaken gaat dit dan?
  - iii. Heeft u andere functies (bekleed) die mogelijk relevant zijn voor dit onderzoek? (Onderzoek, onderwijs, deskundige etc.)

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt: Op welke manier wordt informatie uit een PJ-rapportage in de praktijk gebruikt in rechterlijke beslissingen?

Inhoudelijke vragen

Key question #1:

Kunt u iets vertellen over hoe u te werk gaat wanneer u een dossier van een zaak krijgt waarin een PJ-rapportage zit? Op welk moment bestudeert u de rapportage?

Probe questions

- i. Is er een bepaalde volgorde die u hanteert bij het lezen/voorbereiden van het dossier?
- ii. Hoe gaat u vervolgens te werk met het doornemen van de PJ-rapportages?
  - Vooraf aan beginnen met lezen? Bepaalde informatie eerst? (In verband met lengte van sommige rapportages: bijv. PBC rapportages van 90 pagina's).

Key question #2

Welke informatie in de PJ rapportage vindt u het meest waardevol voor uw beslissing(en) en waarom?

Probe questions

- Verschilt dit nog voor de beslissing die u dient te nemen?
- Heeft u wel eens het idee dat u informatie mist of dat het onduidelijk is? Hoe gaat u hier dan mee om?-> deskundigen oproepen? Terugverwijzen? Gebeurt dit vaak?

Key question #3

Bij welke (materiele) beslissingen uit het beslismodel in artikel 350 Sv gebruikt u de informatie uit de PJ-rapportage?

Key question #3a

a) Op welke manier/wijze heeft een Pro Justitia-rapportage invloed op de straftoematingsbeslissing?

Probe questions

- i. Vanuit de jurisprudentie weten we dat we strikt genomen het idee van ‘straf naar mate van schuld’ niet kennen in het strafrecht. Hoe zit dit echter in de praktijk wanneer blijkt dat een verdachte bijv. verminderd toerekenbaar wordt geacht door de deskundigen?
- ii. We weten uit onderzoek en de praktijk dat het recidiverisico een belangrijke rol speelt bij de straftoematingsbeslissing: een hoger risico kan tot een zwaardere/langere straf leiden. Op welke wijze betreft u dit gegeven dan in uw straftoematingsbeslissing?

Indien de respondenten volstaan met het aanhalen van het onderscheid tussen straffen en maatregelen:

- Stemt u bij het opleggen van bepaalde ingrijpende sancties (bijv. TBS met dwangverpleging) de strafduur hier op af?
- Tbs wordt als maatregel niet opgelegd met als doel vergelding of leedtoevoeging. Echter zo wordt het in de praktijk wel ervaren of heerst de angst dat een tbs-gestelde langer in de tbs zit dan in de gevangenis (DJI 2020: gemiddelde tbs duur is 7.5 jaar; Toename weigeraars de afgelopen jaren). Neemt u dit soort informatie mee in uw overwegingen bij het bepalen van de strafduur?

Key question #3b

b) In hoeverre maakt bijvoorbeeld het type stoornis/problematiek uit voor beslissingen over type sanctie en sanctie duur?

Probe questions

- Maakt het in uw overwegingen uit of iemand bijv. psychotisch is of aan een antisociale persoonlijkheidsstoornis lijdt? Of gaat het vooral om de wijze waarop het delictgedrag voortkomt uit de stoornis?

Key question #4

In hoeverre denkt u dat onderzoek dat bedoeld is voor de sanctieoplegging, zoals een Pro Justitia-rapportage, (onbedoeld) invloed kan uitoefenen op de rechterlijke overtuiging (zoals bedoeld in artikel 338 Wetboek van Strafoordering)?

Probe questions

Bij een bevestigend antwoord:

- Om welke informatie zou het dan gaan denkt u?
Eventueel onderscheid benadrukken tussen informatie over de persoon van de verdachte en mogelijk belastende verklaringen over het delict in een rapportage

- Bij wat voor soort zaken zou dit kunnen gebeuren?
- Komt dit vaak voor? Is dit problematisch?

Bij een ontkennend antwoord:

- Aangeven dat je de vraag stelt omdat uit *bepert* (rechtpsychologisch) onderzoek blijkt dat dit wel eens zou kunnen voorkomen. Hoe kijkt u hier tegenaan?

Curriculum vitae

Roosmarijn Magdalena Sophie van Es was born on January 29th, 1994 in The Hague, the Netherlands. She obtained her bachelor's degree in Criminology (2015) and her master's degree in Forensic Criminology (2016, cum laude) from Leiden University. She also completed the Talent Program (pre-PhD program) offered by Leiden Law School. After graduation, she worked as a lecturer at the Institute of Criminal Law and Criminology at Leiden University. From February 2018 until April 2023, Roosmarijn worked on her doctoral research at the same institute after receiving a Meijers grant from Leiden Law School. For her interdisciplinary research project on the use and effects of forensic mental health reports in judicial decision-making in the Netherlands, Roosmarijn used a mixed-methods approach and collected data among legal students and professional judges. Roosmarijn is currently working as an assistant professor at the Institute of Criminal and Criminology at Leiden University.

In the range of books published by the Meijers Research Institute and Graduate School of Leiden Law School, Leiden University, the following titles were published in 2021, 2022 and 2023

- MI-369 M.E. Stewart, *Freedom of Overflight: – A Study of Coastal State Jurisdiction in International Airspace* (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2021
- MI-370 M.T. Beumers, *De bescherming van immateriële contractuele belangen in het schadevergoedingsrecht* (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2021, ISBN 978 94 6290 962 5
- MI-371 C.M. Sandelowsky-Bosman, T. Liefwaard, S.E. Rap & F.A.N.J. Goudappel, *De rechten van ongedocumenteerde kinderen in Curaçao – een gezamenlijke verantwoordelijkheid*, Den Haag: Boom juridisch 2021, ISBN 978-94-6290-965-6
- MI-372 G.J.A. Geertjes, *Staatsrecht en conventie in Nederland en het Verenigd Koninkrijk*, (diss. Leiden), Zutphen, Uitgeverij Paris bv 2021, ISBN 978 94 6251 270 2
- MI-373 L. Noyon, *Strafrecht en publieke opinie. Een onderzoek naar de relatie tussen de strafrechtspleging en het publiek, met bijzondere aandacht voor het Openbaar Ministerie*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2021, ISBN 978 94 6290 978 6
- MI-374 F. Behre, *A European Ministry of Finance? Charting and Testing the National Constitutional Limits to EU Fiscal Integration*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2021
- MI-375 R. Spence, *Collateral transactions and shadow banking* (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2021
- MI-376 B.H.M. Custers, F. Dechesne & S. van der Hof (red.), *Meesterlijk. Liber amicorum ter gelegenheid van het emeritaat van prof. dr. Jaap van den Herik*, Amsterdam: Ipskamp Printing 2021
- MI-377 E. Campfens, *Cross-border claims to cultural objects. Property or heritage?*, (diss. Leiden), The Hague: Eleven 2021, ISBN 978 94 6236 250 5
- MI-378 S.R. Bakker, *Uitzonderlijke excepties in het strafrecht. Een zoektocht naar systematiek bij de beslissingen omtrent uitsluiting van strafrechtelijke aansprakelijkheid in bijzondere contexten*, (diss. Rotterdam), Den Haag: Boom juridisch 2021, ISBN 978 94 6290 998 4, ISBN 978 90 5189 194 2 (e-book)
- MI-379 M. Gkliati, *Systemic Accountability of the European Border and Coast Guard. The legal responsibility of Frontex for human rights violations*, (diss. Leiden), Alblisserdam: Ridderprint 2021
- MI-380 C.-I. Grigorieff, *The Regime for International Air Carrier Liability. To what extent has the Envisaged Uniformity of the 1999 Montreal Convention been Achieved?*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2021
- MI-381 M. Stam, *Essays on Welfare Benefits, Employment, and Crime*, (diss. Leiden)
- MI-382 C.M.F. Mommers, *Voluntary return and the limits of individual responsibility in the EU Returns Directive*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022, ISBN 978 94 6421 583 0
- MI-383 M.E. Franke, *Over de grens van de onrechtmatige daad. Een onderzoek naar de plaats van de rechtvaardiging in het buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2022, ISBN 978 94 6290 152 0
- MI-384 B.L. Terpstra, *Instrumental and normative pathways to compliance. Results from field research on moped drivers*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022
- MI-385 Q. Mauer, *Application, Adaptation and Rejection. The strategies of Roman jurists in responsa concerning Greek documents*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2022, ISBN 978 94 6236 291 8, ISBN (e-book) 978 90 5189 952 8
- MI-386 F. Tan, *The Duty to Investigate in Situations of Armed Conflict. An examination under international humanitarian law, international human rights law, and their interplay*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022
- MI-387 G.G. Lodder, *Recht doen of Recht hebben. Een analyse van de rechten van de migrant op bescherming door de staat tegen arbeidsuitbuiting*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022, ISBN 978 94 6421 679 0
- MI-388 M. Mannan, *The Emergence of Democratic Firms in the Platform Economy: Drivers, Obstacles and the Path Ahead*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022

- MI-389 A.M. Bouland, *'Please Give Me My Divorce'. An Ethnography of Muslim Women and the Law in Senegal*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022
- MI-390 B.J. Braak, *Overcoming ruptures: Zande identity, governance, and tradition during cycles of war and displacement in South Sudan and Uganda (2014-9)*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022
- MI-391 S.R. Varadan, *Article 5 of the UN Convention on the Rights of the Child. Parental guidance and the evolving capacities of the child*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022, ISBN 978 94 6421 700 1
- MI-392 J.M.W. Pool, *De rol van de curator bij de aanpak van onregelmatigheden. Een empirisch-juridisch onderzoek naar de rol van de curator in de praktijk bij de aanpak van onregelmatigheden voor en tijdens faillissement*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022, ISBN 978 94 6421 827 5
- MI-393 D.S. Verkroost, *'Met zachte drang'. Uitgangspunten voor jeugdhulpverlening op het snijvlak van vrijwilligheid en dwang*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2022, ISBN 978 94 6212 735 7, ISBN 978 94 0011 197 4 (e-book)
- MI-394 D. Măndrescu, *The application of EU antitrust law to (dominant) online platforms*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2022
- MI-395 A.H.A. Mohammad, *De normering van academisch ondernemerschap. Perspectieven vanuit het onderwijs(bekostigings)recht, het Europees staatssteunrecht en de academische vrijheid & wetenschappelijke integriteit*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023
- MI-396 T.L. Masson-Zwaan, *Widening the Horizons of Outer Space Law*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023, ISBN 978 94 6421 977 7
- MI-397 W. Zhang, *Achieving decent work in China. A case study of decent working time*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023
- MI-398 T.M. Vergouwen, *The effect of directives within the area of direct taxation on the interpretation and application of tax treaties*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023
- MI-399 R. de Massol de Rebetz, *Beyond the Dichotomy between Migrant Smuggling and Human Trafficking. A Belgian Case Study on the Governance of Migrants in Transit*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023
- MI-400 W. Ruijs, *Pandbelening*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2023, ISBN 978 94 0011 288 9 (e-book)
- MI-401 C. Sriporn, *Franchising Legal Frameworks. A Comparative Study of the DCFR, US Law and Australian Law Regarding Franchise Contracts*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023, ISBN 978 94 6473 088 3
- MI-402 N. Amin, *State-building, Lawmaking, and Criminal Justice in Afghanistan: A case study of the prison system's legal mandate, and the rehabilitation programmes in Pul-e-charkhi prison*, (diss. Leiden), Den Haag: Eleven International Publishing 2023
- MI-403 J. Tobing, *The Essence of the 1999-2002 Constitutional Reform in Indonesia: Remaking the Negara Hukum. A Socio-Legal Study*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023
- MI-404 W. Zhang, *Protection of aviation security through the establishment of prohibited airspace*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023, ISBN 978 94 6473 103 3
- MI-405 A.J. Pasma, *Re-entry support from prison-based and community-based professionals*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023
- MI-406 K.R. Filesia, *Speaking the same language. De invoering van de Anglo-Amerikaanse trust in het Nederlandse recht*, (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2023
- MI-407 H.A. ten Oever, *Zorginkoopovereenkomst*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2023
- MI-408 F.H.K. Theissen, *Sincerely believing in freedom. A Reconstruction and Comparison of The Interpretation of The Freedom of Religion and Belief on The Canadian Supreme Court, The South African Constitutional Court and the European Court of Human Rights*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2023
- MI-409 R.M.S. van Es, *The mind in the courtroom. On forensic mental health reports in judicial decision-making about guilt and sentencing in the Netherlands*, (diss. Leiden) Alblasterdam: Ridderprint 2023